

Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei ...*

Prédosloviia descălicării a Țării Moldovei dinceputul ei. Carea este însemnată de Uréche vornicul din létopisețul cel latinescu izvodită

[...] și noi aflăm că Moldova s-au discălicat mai pe urmă, iar munténii mai dintăi, măcară că s-au tras de la un izvod, munténii întâi, moldovénii mai pre urmă, de păstorii nemerit, că umblându păstorii de la Ardeal, ce să chiiamă Maramoroș, în munți cu dobitoacile, au dat de o hiară ce să chiamă buor și după multă goană ce o au gonit-o prin munți cu dulăi, o au scos la șesul apei Moldovei. Acolea fiindu și hiara obosită, au ucis-o la locul unde să chiamă acum Buorénii, daca s-au discălicat sat. Și hierul țării sau pecetea cap de buor să însemnează. Și cățea cu care au gonit fiara acéia au crăpat, pre carea o au chiebat-o Molda, iară apei de pre numele cățélui Moldii, i-au zis Molda, sau cumu-i zic unii, Moldova. Ajiidirea și țării, dipre numele apei i-au pus numele Moldova.

[Misail Călugărul]

Scriu alte istorii pentru țara noastră a Moldovei, cum au stătut pustie 600 de ai, trecând împărăția slăvitului și putérnicului Traian împărat, carele să cunoscă sémnele puterii lui pe unde au tras Troian peste multe țări și preste această țară, trecându oștile lui peste câmpi și preste ape. Atâția ai s-au aflat pustie, pân' în vrémea ce au vrut milostivul Dumnedzău a nu lăsarea acestă pământ făr' de oameni. Ce cu voia sfinții sale, îndemnându-să o samă de ficiori de domni den domniile ce au fost pre acéle vremi la Râm și cu oamenii lor den Maramurăș, viind preste munții ungurești și preste munții țărâi Moldovei, vânându heri sălbatece pân' au ieșit la apa ce-i dzice Moldoa, gonind un dzimbru, carele l-au și dobânditu la un sat ce să chiamă Buorenii, pre aceia apă. Ș-au pus acei ape numele Moldova, pre numele unii țânci ce s-au înecat într-acea apă, ce o au chemat pre țâncă Molda și pre numele ei să dzice acmu și țărâi Moldova, pân' astăzi. Ieșindu la loc frumos și deșchis, socotindu cu toții că-i loc bun de hrană și plăcându-le tuturor, s-au întorsu înapoi iarăși în Maramurăș ș-au scos oamenii lor toți într-această țară.

[SIMION DASCĂLUL] De izvodirea moldovénilor, de unde au venit într-aceste locuri

Scrie létopiseþul cel ungurescu cã oarecãndu pre acẽste locuri au fostu lãcuind tãtarii. Mai plodindu-sã þi înmulþindu-sã þi lãþindu-sã, s-au tinsu de au trecut þi preste munte, la Ardeal. Þi împingãndu pe unguri din ocinile sale, n-au mai putut suferi, ce singur Laslãu craiul ungurescu, cari-i zic filosof, s-au sculat de s-au dus la Împãratul Rãmului, de þ-au cerþut oaste întu ajutoriu împrotiva vrãjmaþilor sãi. Ce împãratul Rãmului alt ajutoriu nu i-au fãgãduit, ce i-au dat rãspunsu înt-acesta chip, de i-au zis: "Eu suntu jurat, cãndũ am stãtut la împãrãþie, om de sabiia mea þi de judeþul meu sã nu moarã. Pentru acẽia oameni rãi s-au fãcut înt ¼ara mea þi cãte temniþe am, toate suntu pline de dãnþii þi nu mai am ce le face, ci þi-i voi da þie, sã faci izbãndã cu dãnþii þi eu sã-mi curãþescu ¼ara de dãnþii. Iarã înt ¼ara mea sã nu-i mai aduci, cã þi-iu dãruiescu þie." Þi de sãrgu învãþã de-i strãnserã pre toþi la un loc de pretitinderile þi i-au însemnãtu pre toþi, de i-au arsu împrejurul capului de leau pãrjolit pãrul ca unor tãlhari, cu un hier arsu, care semnu trãieþte þi pãnã astãzi înt ¼ara Moldovei þi la Maramoroþ, de sã cevluiescu oamenii prejur cap. Dẽcii Laslãu craiu, daca au luat acel ajutoriu tãlhãrescu de la Împãratul Rãmului, au silit la ¼ara Ungureascã þi dẽcii pre cãþlegile Nãscutului, cu toatã putẽrea sa s-au apucat de tãtari a-i bate þi a-i goni, de i-au trecut munte înt ceasta parte pre la Rodna, pre care cale þi sãmne prin stãnci de piatrã înt doao locuri sã aflã fãcute de Laslãu craiul. Þi aþa gonindu-i prin munþi, scos-au þi pre aceþti tãtari, carii au fostu lãcutori la Moldova, de i-au trecut apa Sirẽtiului. Acolea Laslãu craiu ce sã chiamã leþaþte Stanislav, stãndu înt ¼ãrmurile apei, au strigatu unгурẽste: "Sirẽtem, sirẽtem", ce sã zice rumãnẽste, place-mi, place-mi, sau cum ai zice pre limba noastrã: "Aþa-mi place, aþa". Mai apoi, daca s-au discãlicat ¼arã, dupã cuvãntul craiului, ce au zis, sirẽtem, au pus nume apei Sirẽtiul. Þi dupã multã goanã ce au gonit pre tãtari i-au gonit þi i-au trecut preste Nistru, la Crãmu, unde þi pãnã astãzi trãiescu, de acolo s-au întorsu Laslãu crai îndãrãtu cu mare laudã þl biruinþã. Þi sosindu la scaunul sãu înt zioa de lãsatul secului, cerþutu-þ-au blagoslovenie de la vlãdicii sãi, sã-l lase trei zile sã se veseleascã cu doamnã-sa þi cu boierii sãi. Þi aþa l-au blagoslovit, de au lãsat sec marþi, cu toatã curtea sa, care obicei sã þine la légea lor þi pãnã astãzi, de lasã sec marþi.

Ce aceastã povẽste a lui Laslãu crai ce spune cã au gonit pre ceþti tãtari nu a-o scos Urẽchie vornicul, din létopisãþul cel leþescũ, ci eu Simeon Dascalul o amu izvodit din létopisãþul cel unguresc, care poveste o am socotit pre sãmne ce aratã, cã poate fi adevãratã.